

Iwona Gajdowa
 COSiW SEP, Redakcja „Energetyki”, Katowice

SIEDEMDZIESIĄTA ROCZNICA MIESIĘCZNIKA „ENERGETYKA”

THE 70TH ANNIVERSARY OF "ENERGETYKA" MONTHLY MAGAZINE

Streszczenie: Niniejszy artykuł w sposób bardzo skrótowy dokumentuje okoliczności powstania i pokrótce historię czasopisma „Energetyka”. Powstało ono z połączenia dwóch czasopism: kwartalnika „Biuletyn Techniczny”, wydawanego przez Zjednoczenie Energetyczne Zagłębia Węglowego w Katowicach oraz „Biuletynu Informacyjnego” Centralnego Zarządu Energetyki. Od 1994 r. „Energetyka” ukazuje się pod auspicjami Zarządu Głównego Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Przez wszystkie lata swojego istnienia redakcja ma swą siedzibę na Górnym Śląsku, początkowo w Bytomiu, a od ponad sześćdziesięciu lat zajmuje kilka pokoi w budynku przy ulicy Henryka Jordana 25 w Katowicach. W budynku tym mieściły się kolejno, w rytm reorganizacji, firmy energetyczne. W artykule wymieniono twórcę czasopisma – mgr. inż. Józefa Michejdę oraz kolejnych redaktorów naczelnych „Energetyki”. Wymieniono również przewodniczących Rady Programowej oraz współpracowników redakcji. W ciągu 70 lat wydano 758 numerów czasopisma, a nich kilkadziesiąt tysięcy artykułów, zamieszczonych na około 28 tysiącach stron druku. Jest to ogromny dorobek ponad 3000 Autorów. W artykule złożono podziękowanie Autorom, Czytelnikom i Reklamodawcom.

Abstract: Briefly described are the circumstances in which the magazine "Energetyka" was founded and outlined is its history. It was established in the way of fusion of the two previously autonomous periodicals: the quarterly "Biuletyn Techniczny" published by Zjednoczenie Energetyczne Zagłębia Węglowego w Katowicach and the "Biuletyn Informacyjny" of Centralny Zarząd Energetyki. Since 1994 "Energetyka" has been edited under the auspices of Zarząd Główny Stowarzyszenia Elektryków Polskich (Main Board of the Association of Polish Electrical Engineers). Overall years of its existence the editorial office has had its seat in the Upper Silesia, first in the city of Bytom, but for more than 60 years now it has been located in several rooms of the building at Henryka Jordana 25 in Katowice. The same building has successively housed, as structural changes were taking place, various power engineering companies. Presented is the person of mgr inż. Józef Michejda, the creator of the magazine, all consecutive editors-in-chief, Chairmen of the Programme Council and Editorial Board co-workers. During these 70 years exactly 758 issues of the magazine have been published in which one can find several tens of thousands of articles placed on about 28 thousand printed pages - it is a vast acquis of more than 3 thousand authors. Contained are also special thanks to all Authors, Readers and Advertisers.

Słowa kluczowe: redakcja „Energetyki”, historia 70-lecia czasopisma

Keywords: "Energetyka" monthly editorial board, 70 years of "Energetyka" monthly history

We wrześniu bieżącego roku mija 70 lat od ukazania się pierwszego numeru naszego czasopisma.

Krótko o historii czasopisma

Energetyka powstała z połączenia dwóch czasopism: kwartalnika „*Biuletyn Techniczny*”, wydawanego w latach 1947-1949 przez Zjednoczenie Energetyczne Zagłębia Węglowego w Katowicach – z inicjatywy ówczesnego dyrektora naczelnego tego Zjednoczenia mgr. inż. Józefa Michejdy – oraz „*Biuletynu Informacyjnego*” Centralnego Zarządu Energetyki.

Do końca 1957 roku *Energetyka* była dwumiesięcznikiem. Od stycznia 1958 roku – dzięki staraniom Wydawnictwa Czasopism Technicznych NOT – ukazuje się jako miesięcznik.

Wydawcą *Energetyki* była początkowo Naczelna Organizacja Techniczna. Od 1994 roku *Energetyka* ukazuje się pod auspicjami Zarządu Głównego Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Przez wszystkie lata swojego istnienia redakcja czasopisma ma swą siedzibę na Górnym Śląsku. Początkowo mieściła się w Bytomiu, w mieszkaniu redaktora Bronisława Lisa, od lat 60. minionego stulecia, a więc blisko sześćdziesiąt lat, redakcja zajmuje kilka pokoi w budynku przy ulicy Henryka Jordana 25 w Katowicach. W budynku tym mieściły się kolejno, w rytm kolejnych reorganizacji, firmy energetyczne.

Wciąż nowe wyzwania

Coraz łatwiejszy dostęp do papieru, komputerowe składki, konkurencja wśród drukarni zachęcały do tworzenia nowych czasopism, także technicznych. Rozwinęła się nowoczesna technika kolorowego druku, pojawiła się coraz większa liczba radiostacji i programów telewizyjnych osłabiając krajowe czytelnictwo. Dodatkowo coraz lepsza edukacja (szkolna i pozaszkolna) oraz spora emigracja zarobkowa sprzyjają korzystaniu z literatury i doświadczeń zagranicznych, w związku z czym osłabiany jest nacisk na korzystanie z zasobów krajowej informacji naukowo-technicznej. Owocuje to obniżaniem nakładu *Energetyki*, który w latach dziewięćdziesiątych jak i na początku lat 2000 wynosił nieco powyżej 2000 egz. Dzięki Internetowi i wyszukiwarkom coraz więcej materiałów i zasobów bibliotecznych jest udostępnianych za darmo. Schyłek papierowych wydań zastępują media elektroniczne. Także *Energetyka* widząc te tendencje tworzy swoją stronę internetową, utrzymując podstawowe zainteresowanie czasopismem, choć o niskim nakładzie.

Zmienia się także Stowarzyszenie Elektryków Polskich, które po uchwaleniu w bieżącym roku nowego Statutu przygotowuje się do jubileuszu 100-lecia istnienia. Nowe wyzwania stojące przez energetyką i *Energetyką* związane są z szybkimi zmianami na rynku energii, pojawianiem się nowych zasobów energii, choćby odnawialnej, dostosowywaniem struktur organizacyjnych energetyki do nowych potrzeb – to wszystko przy szczupłych zasobach ludzkich zespołów redakcyjnych wymaga zwiększania wysiłku w utrzymywaniu pozycji czasopisma.

Liczne jak nigdy konferencje, seminaria, narady i warsztaty oraz targi stwarzają obiektywne trudności w nadążaniu za ich obsługą lub odnotowaniem. Mimo to zespół redakcyjny stara się również przez kadrę nietatowych współpracowników przynajmniej częściowo stawać się barometrem przemian, choćby w wyjątkowym zaangażowaniu w propagowaniu techniki prac pod napięciem, bezpieczeństwa pracy, aktualnych prac największych organizacji energetycznych CIGRE, IEC i CENELEC, Światowej Rady Energetycznej oraz tematyki regularnie prezentowanej w biuletynach technicznych.

Filary „Energetyki”

To biuletyny naukowo-techniczne są głównymi filarami, na których opiera się *Energetyka* na przestrzeni 70 lat istnienia. *Biuletyn Instytutu Energetyki* ukazał się po raz pierwszy 1 marca 1959 roku, a *Biuletyn Zakładu Badań i Pomiarów „Energopomiar – 1 lipca 1961 r.* Obydwa Biuletyny ukazują się w czasopiśmie do dnia dzisiejszego. Przez wiele lat na łamach *Energetyki* był także obecny Biuletyn „*Energoprojekt – Kraków*”. Tematyka miesięcznika, chociaż w ogólnym zarysie niezmienna, w ciągu minionych lat nieustannie dojrzewała i wzbogacała się w miarę pojawiania się nowych technologii i nowych idei: projektowych, konstrukcyjnych, a także organizacyjnych i ekonomicznych, nowych technik i technologii, a w ślad za tym nowych problemów i potrzeb. Przykładem może być wprowadzenie od czerwca 1976 roku *Biuletynu Instytutu Automatyki Systemów Energetycznych* z Wrocławia. Od 1991 r. ukazuje się na łamach *Energetyki* Biuletyn Firmy *Pro Novum*, prywatnej firmy eksperckiej specjalizującej się w problematyce diagnostyczno-remontowej urządzeń elektrownianych. Współpraca z zespołami redagującymi biuletyny układała się zawsze znakomicie.

Twórca *Energetyki* i jej redaktorzy naczelni

Jak już wspomniano „ojcem” czasopisma *Energetyka* był ówczesny dyrektor Zjednoczenia Energetycznego Zagłębia Węglowego Józef Michejda.

Rys. 1. Józef Michejda oraz okładka z 1948 r.

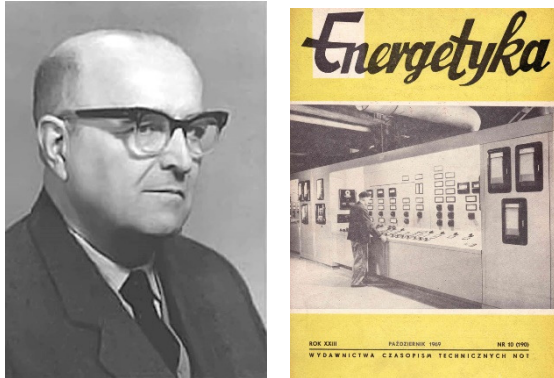
Pierwszy zespół redagujący czasopismo w 1947 roku składał się z panów Józefa Michejdy i Bronisława Lisa jako redaktora naczelnego. Pierwsze kolegium redakcyjne *Energetyki* powstało w 1949 roku i składało się z redaktora naczelnego oraz panów: Tadeusza Franka, Ste-

fana Krzyckiego, Józefa Michejdy, Sergiusza Minorskiego i Eugeniusza Zadrzyńskiego.

Józef Michejda był aktywnym członkiem i działaczem Stowarzyszenia Elektryków Polskich od 1935 r. Zmarł w 1991 r. i pochowany został na Cmentarzu Ewangelicko-Augsburskim w Warszawie.

Kiedy w 1947 roku Józef Michejda powołał do życia „*Biuletyn Techniczny Zjednoczenia Energetycznego Zagłębia Węglowego*” jego pierwszym naczelnym redaktorem został **Bronisław Lis**, mgr inż. elektryk, specjalista w dziedzinie użytkowania mocy i energii elektrycznej zakładów przemysłowych oraz strat energii elektrycznych. Funkcję redaktora naczelnego pełnił aż do 1975 r.

Oprócz artykułów w *Energetyce* opublikował kilka książek z dziedziny racjonalnego użytkowania energii elektrycznej przeznaczonych dla szerokich kręgów inżynierów i techników. Był aktywnym działaczem Stowarzyszenia Elektryków Polskich, do którego wstąpił w 1926 r. we Lwowie. W latach 1928-1934 był sekretarzem Lwowskiego Oddziału SEP, a w kadencji 1947 sekretarzem Oddziału Zagłębia Węglowego w Katowicach. Wchodził w skład Rady Czołpism Elektrycznych SEP.

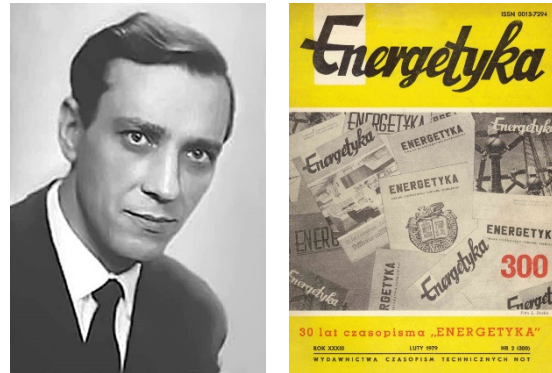

Rys. 2. Bronisław Lis oraz okładka z 1969 r.

Zmarł 3 września 1975 r. i został pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Po śmierci Bronisława Lisa redaktorem naczelnym *Energetyki* został mgr inż. **Zdzisław Olszewski**, wybitny specjalista w dziedzinie eksploatacji i remontów maszyn elektrycznych. Rozmówiony w swej niełatwej przecież pracy redaktorskiej był głęboko przekonany o ogromnym znaczeniu wymiany myśli i doświadczeń inżynierów i techników energetyków dla rozwoju polskiej elektroenergetyki. Był jednocześnie miłośnikiem, znawcą i strażnikiem języka polskiego strzegąc piękna mowy polskiej w dziedzinie tak trudnej jak technika.

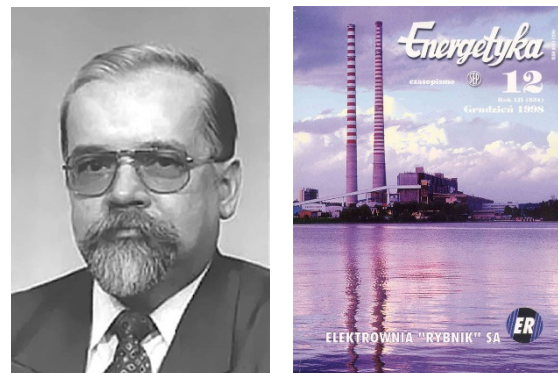
Potrafił skupić wokół *Energetyki* liczne grono działaczy i współpracowników, a także znaczną grupę Autorów wywodzących się spośród powojennego grona energetyków. Praca redaktorska była Jego żywiołem i swym entuzjazmem, cierpliwością i wiarą w społeczną użyteczność potrafił „zarazić” grono młodych redaktorek i redaktorów. Sprawdzili się oni wydając *Energetykę* po Jego odejściu z redakcji w wyniku zupełnie niepotrzebnego konfliktu, jaki powstał między ówczesnymi władzami SEP i Ministerstwa Górnictwa i Energetyki i w jaki to spór został wplątany. Było to w roku 1983.

Rys. 3. Zdzisław Olszewski oraz jubileuszowa okładka z 1979 r.

Był aktywnym działaczem Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Zmarł w dniu 30 lipca 2000 r. w Katowicach i tam też został pochowany.

Obowiązki redaktora naczelnego *Energetyki* po odejściu Zdzisława Olszewskiego przejął mgr inż. **Wojciech Błoński**.

Rys. 4. Wojciech Błoński oraz okładka z 1998 r.

Z miesięcznikiem „Energetyka” był związany od 1976 roku pełniąc funkcję zastępcy redaktora naczelnego. W stanie wojennym, po odwołaniu zakazu wydawania czasopiśma i licznych perturbacjach zakończonych odwołaniem Zdzisława Olszewskiego, Wojciech Błoński

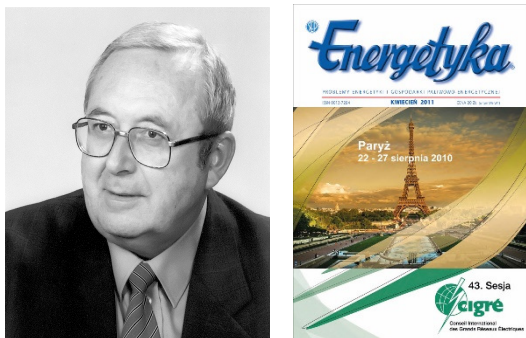
ski uzyskał w 1983 roku nominację na redaktora naczelnego *Energetyki* od ówczesnego Prezesa SEP Jacka Szpotańskiego. Funkcję tę pełnił przez siedemnaście lat, aż do swej przedwczesnej śmierci.

Niekwestionowaną zasługą Wojciecha Błońskiego było to, że potrafił w trudnych chwilach skonsolidować zespół redakcyjny i zachować ciągłość wydawania czasopisma, a także nadać mu nowego rozmachu nie roniąc przy tym niczego z dorobku czasopisma osiągniętego przez jego poprzedników.

Po rozpoczęciu transformacji gospodarczej w Polsce, *Energetyka* jako pierwsze i wówczas jedyne czasopismo SEP opuściła szeregi SIGMY i stała się wydawnictwem Zarządu Głównego Stowarzyszenia Elektryków Polskich. To dzięki redaktorowi naczelnemu, jego pracy i zapobiegliwości, a także umiejętności skutecznego kierowania niewielkim zespołem redakcyjnym, udział *Energetyki* w tworzeniu budżetu SEP był znaczący.

Wojciech Błoński zmarł nagle, nie ukończywszy 51 lat, w dniu 28 stycznia 2000 r. i został pochowany na cmentarzu sosnowieckim.

Po odejściu Wojciecha Błońskiego, od 1 marca 2000 roku na stanowisko redaktora naczelnego *Energetyki* powołany został przez Prezesa SEP, profesora Stanisława Bolkowskiego, mgr inż. **Tomasz Eugeniusz Kołakowski**, specjalista w zakresie systemów elektroenergetycznych, długoletni pracownik Południowego Okręgu Energetycznego oraz *PSE SA*.

Rys. 5. Tomasz E. Kołakowski
oraz okładka z 2011 roku

Z *Energetyką* był związany od 1975 roku, początkowo jako nieetatowy redaktor działowy, a później zastępca redaktora naczelnego. Przez blisko 16 lat na łamach *Energetyki* ukazywały się artykuły wstępne jego autorstwa, mające charakter felietonów. Opublikował także kilkadziesiąt artykułów na tematy związane z energetyką polską, jej problemami technicz-

nymi i perspektywami oraz artykuły o historii polskiej i światowej elektryki i jej twórcach. Z dniem 1 grudnia 2016 r. zakończył współpracę z redakcją *Energetyki*.

Do Stowarzyszenia Elektryków Polskich wstąpił w 1964 roku w Kole przy ZEOPd. W roku 1984 został wybrany na członka Zarządu Głównego SEP. Funkcję tę pełnił do roku 2006. W kadencji 2006-2010 oraz 2010-2014 był przewodniczącym Głównej Komisji Rewizyjnej. W 2006 roku został uhonorowany godnością Członka Honorowego SEP.

Sekretarzami redakcji *Energetyki* byli: Gerard Gola w latach 1952-1981, inż. Zbigniew Jan Gurgul w latach 1981-1990, a w 1991 roku powierzono tę funkcję mnie. Jednocześnie od 2005 roku byłem zastępcą redaktora naczelnego. Od 1 grudnia 2016 r. funkcję sekretarza redakcji pełni mgr inż. Klaudia Piekarska, będąca jednocześnie od 2008 roku redaktorem technicznym *Energetyki*.

Sytuacja redakcji w roku jubileuszu

Po rezygnacji z funkcji Tomasza E. Kołakowskiego z dniem 1 grudnia 2016 r. powierzono mi kierowanie redakcją *Energetyki* w charakterze p.o. redaktora naczelnego. Dnia 8 marca 2017 r. Zarząd Główny SEP ogłosił otwarty konkurs na stanowisko redaktora naczelnego czasopisma *Energetyka*. Ogłoszenia o konkursie ukazały się w czasopismach SEP i na stronie internetowej Stowarzyszenia. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu powołano mnie na stanowisko redaktora naczelnego *Energetyki* z dniem 1 czerwca 2017 r.

Ambicją zespołu redakcyjnego było zawsze i jest nadal zamieszczanie na łamach jak najlepszych i jak najaktualniejszych artykułów. Naszym największym życzeniem jest, aby publikowane przez nas treści docierały wszędzie tam, gdzie dotrzeć powinny i zostały przez adresatów właściwie odebrane.

Do bardzo ważnych w historii i dniu dzisiejszym czasopisma *Energetyka* czynności należy dbanie o poprawność stylistyczną i gramatyczną publikowanych na łamach tekstów technicznych.

Fakt, że umiejętność prawidłowego wyrażania swoich myśli jest koniecznością w dzisiejszym technicznym świecie legł u podstaw działalności wszystkich zespołów redakcyjnych *Energetyki* podczas 70 lat jej ukazywania się. Wyznanie tej zasady legło u podstaw decyzji podjętej przez redaktora Zdzisława Olszewskiego

o zatrudnieniu w redakcji polonisty. W jej wyniku w lutym 1980 roku dołączyłam do zespołu redakcji *Energetyki*.

Za namową redaktora Zdzisława Olszewskiego zaczęłam pisywać felietony dotyczące poprawności językowej. Staralam się wyjaśniać w nich przyczyny często powtarzających się w artykułach błędów, a przede wszystkim wskazywać poprawne formy odmiany, stylu, pisowni czy transkrypcji. Może kiedyś pojawią się znów na łamach *Energetyki*.

Podziękowania i uwagi końcowe

Wszystkim AUTOROM publikacji należą od nas słowa podziękowania za przejawianą nieustrudzenie od 70 lat chęć współpracy, za przekazaną wiedzę, listy, opinie czy relacje. Życzyć im wypada nadal wytrwałości w dążeniu do urzeczywistniania celów, o słuszności których są przekonani i o które walczą piórem, mimo iż nie jest ono ich zawodowa broń. Ceniemy sobie Autorów, którzy chętnie powołują się na opublikowane na naszych łamach artykuły, zarówno w czasopiśmie krajowych jak i zagranicznych.

Uznanie należy również naszym CZYTELNIKOM. Sięgając po *Energetykę* dają najlepszy dowód swej dojrzałości zawodowej, z którą łączy się nieodparta potrzeba wiedzy oraz szacunek dla cudzych myśli i osiągnięć. Życzyć im wypada, aby nadal wykorzystywali *Energetykę* jako forum wymiany myśli i opinii i aby na stawiane sobie pytania techniczne, organizacyjne czy ekonomiczne znajdowali jak najczęściej odpowiedź na łamach naszego czasopisma.

W historii czasopisma znaczącą rolę odgrywała i odgrywa RADA PROGRAMOWA, istniejąca w *Energetyce* od 1965 roku. W jej skład wchodzi i wchodzi posiadający liczący się dorobek energetycy, praktycy i naukowcy, a na jej czele stali wybitni przedstawiciele kadry zarządzającej polską energetyką. Rada miała i ma głos doradczy, a czasem decydujący o zawartości czasopisma, a nawet losie redaktorów. Uroczyste posiedzenia Rady Programowej święciły jubileusze czasopisma.

Funkcję przewodniczącego Rady Programowej lub Naukowej *Energetyki* pełnili: Tadeusz Dąbrowski w latach 1968-1976, Lech Tyimiński w latach 1977-1980, Lechosław Gruszczyński w latach 1981-1983, Stanisław Kuś w latach 1984-1988, Zdzisław Szymoniak w latach 1989-1991, Zygmunt Rozewicz w latach 1992-

1994, Jacek Szpotański w latach 1995-2000 i Klemens Ścierański w latach 2000-2017. Po długoletnim przewodniczeniu Radzie przez Klemensa Ścierańskiego i po jego rezygnacji, od września br. funkcja ta została powierzona Jerzemu Trzeszczyńskiemu, dotychczasowemu zastępcy Rady.

70. rocznicy *Energetyki* zostanie poświęcone posiedzenie Rady, zorganizowane podczas tegorocznych, 30. Międzynarodowych Energetycznych Targów Bielskich ENERGETAB. Targi te, z których od wielu lat zamieszczamy w *Energetyce* relacje i werdykty Jury konkursowego, są dla nas ważne, gdyż na nich przyznajemy „swoją” nagrodę za najlepiej zaaranżowane stoisko wystawiennicze i przez kilka lat wzorem innych redakcji mieliśmy swoje stoisko. Dziś prezentujemy się w ramach wydawnictwa COSiW na wspólnym stoisku SEP.

758 numerów czasopisma, kilkadziesiąt tysięcy artykułów zamieszczonych w ciągu 70 lat, około 28 tysięcy stron druku formatu A4 poświęconych najróżniejszym zagadnieniom nurtującym energetyków, to niewątpliwie ogromny dorobek ponad 3000 Autorów i sukces redakcji. Ale jest to tylko bilans potencjalny. Nikt nie przeliczał go na efekty rzeczowe, a te zależą od stopnia wykorzystania przez Czytelników publikowanych przez nas materiałów.

Podkreślmy – najważniejsi są nasi Czytelnicy, w tym sepowcy, przedstawiciele energetyki zawodowej i przemysłowej, wielkich koncernów, średnich i małych firm, zaplecza naukowego, wykonawcy i przedstawiciele usług świadczonych na rzecz energetyki, Reklamodawcy oraz nasi Autorzy – im dedykujemy trud redakcyjny tych 70 lat. Dumni jesteśmy z tej bogatej historii, bo mimo wielu przemian ciągle jesteśmy potrzebni i chcemy to utrzymać. Uważamy, że rozwój czasopisma leży w interesie wszystkich energetyków, w tym zrzeszonych w największym polskim stowarzyszeniu naukowo-technicznym SEP, kierowanym obecnie przez dr. inż. Piotra Szymczaka.

Artykuł stanowi obszerny skrót publikacji pt. "Siedemdziesięciolecie czasopisma „Energetyka”, zamieszczonej w „Energetyce” 2017, nr 8, s. 489-496. Zdjęcia pochodzą z archiwum redakcji.

Literatura

- [1]. 40 lat „Energetyki” w służbie energetyki”, „Energetyka” 1987, nr 1, s. 1-5.

[2]. „Energetyka” czasopismem energetyków. Wystąpienie przewodniczącego Rady Programowej mgr. inż. Stanisława Kusia, tamże, s. 5-7.

[3]. Kołakowski T., *Uroczyste posiedzenie Rady Programowej naszego miesięcznika*, „Energetyka” 2008, nr 2, s. 156-159.

[4]. Kołakowski T., *50-lecie miesięcznika „Energetyka”*, „Energetyka” 2002, nr 9, s. 607- 610